

De ambtsketen belaagd

'Die ketting ligt zo toetelig op m'n borstpartij'

Elf burgemeesters over hun omstreden visitekaartje

Door Joop Spanjersberg

De ambtsketen ligt opnieuw in de vuurlinie. De Hellevoetse burgemeester M. van Rossen heeft, samen met haar collega uit Zutphen, een werkgroep opgericht om de keten op gepaste wijze de 21ste eeuw binnen te loodsen. Van hen moet de ambtsketting voortaan minder zwaar, makkelijker hanteerbaar en vooral geschikt voor de vrouwenborst. Veel burgemeesters blijken een haat-liefde met hun ambtsketen te hebben. De een vindt het een hondenpenning, bij de ander moet hij 'mooi' en 'breed' vallen. Bij de volgende bungelt hij soms per ongeluk in de koffie. De ambtsketen, een mooie traditie of relikwie van een regentesk verleden?

Burgemeester H.H. Jonker Hendrik-Ido-Ambacht

'De ambtsketting die ik op de foto draag, is inderdaad nogal opzichtig. Maar ik heb ook een kleinere, hoor. Die is ook van zilver maar een stuk lichter: net-aan een kilo en daarom makkelijker mee te nemen. Als ik naar een opening moet of een andere gelegenheid en de ketting is vereist, dan pak ik 't liefste die kleine. Die past makkelijk in m'n broekzak. Is reuzehandig bij het fietsen. Met die grote keten ga je echt niet zomaar op stap. Die weegt zeker een paar kilo: ik draag hem

alleen bij heel bijzondere gebeurtenissen zoals Koninginnedag, de nieuwjaarsreceptie of de installatie van een nieuwe gemeenteraad. Lelijk zou ik die grote keten zeker niet willen noemen. En carnavalesk ook niet, nee. Ik vind dat er over die 'grote' echt is nagedacht. Zo'n beetje alle ambachten die in deze gemeente worden beoefend, komen erin terug. Vandaar ook dat ie zo zwaar is. En er zit natuurlijk een nostalgisch tintje aan zo'n keten. In vroeger tijden konden de mensen bij een brand dan zien dat je opperbevelhebber van de brandweer was. Die functie heb ik nog steeds, ja. Maar ik ga zelden naar een brand kijken. Zeker 's nachts niet. Bij klein alarm snurk ik eerlijk gezegd gewoon door. Bovendien, als er echt iets te blussen valt, loop je toch alleen maar in de weg.'

Burgemeester M.Th. van der Wouw Barendrecht

'Mijn ambtsketen wordt over het algemeen heel mooi gevonden. En degenen die dat vinden, kan ik bepaald geen ongelijk geven. Ik vind hem zelf ook heel mooi en ik draag hem met plezier. Hij is trouwens niet gemaakt door een lokaal iemand maar door een industrieel ontwerper uit mijn vorige gemeente Voorhout, bij Leiden. Die man, ene F. Guarniero, maakt in zijn atelier schitterende miniaturen-in-goud voor Fokker en Martinair en had nog nooit een burgemeestersketen gedaan. Hij heeft alles in overleg met mij gdaan. Nee, goedkoop was het niet. Het kostte 15 tot 20.000 gulden. Maar daar krijg je dan wel iets beschaafd-moderns voor, zonder al te veel fratsen. Ik ben er heel senang mee.

Het aardige is dat mijn keten ook prima op een vrouwenborst past. Dat is allemaal bewezen, hoor. Ik heb een vrouwelijke loco gehad die de ambtsketen soms ook moest dragen. Ze was nogal klein van postuur. Dan zetten we er in de hals een extra stukje ketting bij en stond hij bij haar ook wat plesanter. Op de foto maak ik met die ambtsketting misschien een wat martiale indruk maar dat valt allemaal mee. Ik heb geen enkele band met het militaire; ik ben m'n loopbaan begonnen als loketbediende bij de PTT.'

Burgemeester B. Kolbach Korendijk

'Dat vind ik nou toch zo'n gezeur, een speciale commissie ambtsketens voor vrouwelijke burgemeesters. Laat de burgemeester van Hellevoetsluis nou gewoon naar een zilversmid gaan. Die maakt à la minute, voor 10.000 gulden een pracht-exemplaar. Als ze dat wil, heb ik zelfs een leuk adresje voor haar paraat - zilversmid Kloosterman in Lopik, die man kan

het prima en weet heus wel hoe een vrouwenlichaam in elkaar zit. En wat de kosten betreft: een goeie gemeenteraad zit daar niet mee in z'n maag – voor de groenvoorziening worden per slot ook duizenden guldens uitgegeven.

Nee, niet alle burgemeesters zijn dol op de ambtsketting. Die zien het als folklore, maar ik vind het aardig. Ik hou gewoon van show. Je kan toch niet in je dagelijkse kloffie naar een bijzondere gelegenheid. Er moet decorum zijn. Ik vind het bijvoorbeeld ook aardig om in smoking naar een kerstdiner te gaan. Het dragen van een ambtsketen is overigens een kwestie van gewicht verdelen. Voor en achter moet 'ie gewoon even zwaar zijn. Denkt u maar aan melkrijders van vroeger, die konden ook prima met gewicht omgaan. Die slingerden aan een pink twee volle 40 liter-melkbussen zomaar op de auto. Dat was vakmanschap en het stelde verder geen klap voor. Zo werkt het nou ook met de ambtsketen.'

Burgemeester E. Tuijnman Papendrecht

'Als ik de Sint ontvang, gaat het gewoon goed. Maar dat is buiten, met een jas aan, in de open lucht. Maar binnen, in mijn eigen kleding, is een ander verhaal. Dan ligt die ambtsketting vaak een beetje voddig, toetelig op mijn borstpartij. Dunne stof of een kraagloos bloesje is helemaal een ramp. Dat gaat absoluut niet samen met een ambtsketting. Extra handicap zijn de schakels – die zijn erg stug en blijven snel achter iets haken.

Nee, ik heb echt geen hekel aan die ketting. Maar hij verfraait niet, naar mijn gevoel. Ik loop er constant mee te hannesen. Als het moment voorbij is, bijvoorbeeld bij Sinterklaas, het uitreiken van een koninklijke onderscheiding of een 60-jarig huwelijk, gaat hij meteen in m'n tas. Laat ik het zo zeggen: ik zou er niet rouwig om zijn als ik eens een andere ambtsketen om zou kunnen doen. Mannelijke collega's roepen soms: o, daar heb je die vrouwen weer. Maar voor hen telt het probleem nou eenmaal minder. De ambtsketen van Peper, van Rotterdam, heeft bijvoorbeeld een heel brede band. Die blijft veel beter hangen, zekere als hij een jasje met brede revers draagt. Er wordt inderdaad dikwijls om de ambtsketen gegrinnikt en veel burgemeesters worstelen ermee, maar ik zou hem toch niet kwijt willen. Het biedt een stukje stijl en traditie. En daar hebben we in dit land toch al zo weinig van. Een ambtskostuum met steek, zoals burgemeesters vroeger wel droegen? Nee, alsjeblieft niet, dat is zo'n beetje het andere uiterste.'

Burgemeester M.J.D. Jansen Krimpen aan den IJssel

'Ik draag de ambtsketen zo min mogelijk. Die ketting stoort me niet maar het ding scheidt een afstand en bovendien hangt hij maar tus-

sen m'n boodschappen als ik me voorover buig, haha. Ik doe hem eigenlijk alleen om als dat bij de ontvangende partij zeer gewenst is. Kinderen en jongeren, die vinden het vaak prachtig om te zien. Voor mezelf is het een relikwie uit een regentesk verleden maar, het klopt, hij heeft nog steeds een ceremoniële functie.

De Krimpense ketting is zeker geen goedkoop geval. Absoluut niet. Hij is best mooi en zwaar verzekerd, voor 16.000 gulden. We zijn er zelfs heel zuinig op. Als ik hem heb gedragen, moet ik hem meteen weer inleveren bij de bode of m'n voorlichter. Dan gaat ie gelijk de kluis in, hier op het gemeentehuis. Maar ik geef het graag toe: hoe eerder hij af kan, hoe beter.

Ik ken burgemeesters die zo'n keten aan de achterzijde niet spelden moeten vastmaken op hun jasje. Vreselijk is dat. Bij mijn ketting hoeft dat gelukkig niet. Ik heb aan de achterkant een beugel laten maken zodat hij niet meer mobiel is. Nu kan ik hem in een keer nonchalant omgooien en dan zit hij meteen pontificaal op de borst. Zo gaat dat.'

Burgemeester J. Sterkenburg-Versluis Maassluis

'Er wordt vaak een beetje giechelend over zo'n vrouwelijk ambtsketen gedaan. Prima hoor, maar zelf heb ik vooral aarzelingen. De ambtsketen is geen sieraad, vind ik. Lelijk of niet, de keten hoort bij de gemeente, berust op een traditie en valt steeds om andere schou- ders. Ik beseft natuurlijk dat hij draagbaar moet zijn, maar tegelijkertijd kan je de traditie niet zomaar overboord zetten. Daarom pas ik m'n kleding voor officiële gelegenheden altijd aan, draag ik de ambtsketting nooit op een kraagloos bloesje of zoiets. Dat voelt ook niet zo lekker. En verder, zoals u misschien al begrepen heeft, kom ik ook 'n beetje uit de strenge burgemeestersschool.

Ik heb hier in Maassluis twee verschillende ambtsketens. De ene is heel eenvoudig en heb ik bijna nooit om. De andere is een geschenk van de industriële kring Maassluis, is een beetje aan de zware kant maar wel heel mooi. Ik draag hem graag. Hij is samengesteld uit allemaal kleine monumentjes uit Maassluis, met de penning van de stad eronder. Ik weet dat ik mensen een plezier doe als ik hem draag. Om hem wat minder zwaar en royaler op de borst te laten vallen, heb ik als tactische oplossing een tussenkettinkje bedacht, in de nekpartij. Hangt een deel van het gewicht nu aan de achterkant, en schiet hij niet in één keer naar voren. Begrijpt u het een beetje?'

Burgemeester J.B. Waaijer Ridderkerk

'Laat ik voorop stellen dat ik die ketting nooit als een sloddervos draag. Daar hou ik gewoon niet van. Je komt in het fotoboek van

mensen terecht en dan moet het er allemaal goed uitzien. De ketting moet breed vallen, en een goeie lengte hebben met de penning onderaan, net boven de navel, zeg maar. Ik kleed me er ook op. Ik heb in dienstplicht-termen een eerste grijs, een tweede grijs en een derde grijs. En altijd de haren gekamd en de nagels geknipt. Inderdaad, sommige collega's beschouwen het optreden met de ambtsketting als een verplicht nummertje. Zeggen: schattig hoor, maar ik heb het wel gezien. Maar ik zie het even anders: voor mij heeft het nog wel iets exclusiefs. Omdat ik vrij lang ben, zo'n 1.93 meter, heb ik de ketting zelfs laten verlengen, er een paar schakels laten bijzetten.

Al met al vind ik de huidige ketting een stuk mooier dan de vorige. Dat was net een hondenpenning, een aantal ringetjes in elkaar en zo. Meer niet. Hij ligt nog ergens in een vitrine en was aangeboden door Cornelis Verolme, een grote scheepsbouwer die hier altijd heeft gewoond. Dat was een echte potentiaat, ja. Maar dat waren de burgemeesters in die tijd ook, hoor. Verolme heeft hier nog heel veel gedaan voor de werkgelegenheid.'

Burgemeester R. Scheeres Schiedam

'Ik mag wel zeggen dat ik heel weinig met de ambtsketting wordt gesignaleerd. Ik heb er vier en zo'n ding heeft natuurlijk een symbolische functie maar ik zal er geen traan om laten als hij wordt afgeschaft. Ministers hebben toch ook geen penning om hun nek, dus waarom burgemeesters wel? Mijn onhandigheid met de keten ligt vermoedelijk in het feit dat ik niet gewend ben om iets om m'n nek te dragen. Bij raadsvergaderingen is het wel voorgekomen dat die ketting ineens in m'n koffie hing. Dat gebeurt dan meestal als je opstaat. Ander nadeel is, vind ik, het transport. Bij mij zit die ketting in een grote koffer, een geval van 60 bij 30 centimeter, en dat maakt het allemaal extra lastig.

De leukste van de vier ketens is die van Kethel en Spaland, waarvan ik ook burgemeester ben. Het is een bijzonder aardig ding met de bijbehorende wapens erop, een ketel en een spa. Ik ben er, als u dat interesseert, bij toeval aangekomen. Een tijdje geleden zag ik hem liggen in Maastricht, in het Bonnefantenmuseum. Mijn blik viel ineens erop: bleek ie door ons eigen Stedelijk Museum te zijn uitgeleend. Nu is hij terug en draag ik hem in Kethel, bij de aubade op Koninginnedag. Maar er zitten wel haken en ogen aan, hoor. Ik heb bij het museum moeten tekenen dat ik als een goed huisvader voor die pen-

ning zal zorgen. Eén ketting draag ik eigenlijk nooit – die is uit de tijd dat Schiedam ook het burgemeesterschap voerde over Oud- en Nieuw-Mathenesse. Het is iets heel ouderwets, uit de vorige eeuw.'

Burgemeester D. Corporaal Zwijndrecht

'Kijk met die woorden ben ik het nou niet eens. Ik vind zo'n ambtsketen helemaal geen potsierlijk ding. Integendeel zou ik zeggen. Een burgemeester hoeft voor mij echt geen steek op z'n hoofd te zetten of een gesteven rok aan te trekken maar zo'n ketting heeft wel wat. Het is een mooi symbool van het ambt. Draagt bij aan een stukje gezag en autoriteit. En dat moeten we vooral zo houden; om die reden heb ik ook geen enkele behoefte aan een moderne versie van de keten. We moeten geen traditie overboord zetten waar we later spijt van hebben. Dat heeft u goed, ja. Ik hecht nogal aan decorum. Hoe warm of heet het ook is, ik trek in de raadszaal nooit mijn jas-je uit. Mijn opvatting is dat een leidsman als zodanig herkenbaar moet blijven. Ik moet wel toegeven dat sommige collega's opgezadeld zijn met bijzonder lelijke ambtsketens. Nou en of. Van die grote, pompeuze dingen. Ik zou zo gauw geen naam weten. Maar er zitten zeker trieste gevallen bij. Laatst hebben we hier nog een grap met die ambtsketen uitgehaald, die tamelijk uit de hand liep. Het ging om een actie voor kinderen: mijn ambtsketen was zogenaamd gestolen waardoor ik Sinterklaas niet kon ontvangen. De kinderen moesten helpen zoeken. Er is toen abusievelijk een serieus bericht uitgegaan dat die keten inderdaad gestolen was. Dat was me een heisa: er zijn zelfs mensen kwaad om geworden.'

Burgemeester A. Peper Rotterdam

'De ambtsketen is zeker geen onderwerp waaraan je loodzware beschouwingen moet ophangen. Wel is het zo dat de meeste burgers, zeker bij wat zij zien als belangrijke dan wel officiële gelegenheden, het zéér op prijs stellen als je als burgemeester herkenbaar bent door het dragen van de ambtsketen. Het onderstreept het gewicht van de gebeurtenis. En de opvattingen en gevoelens van de burgers dienen vanzelfsprekend met respect tegemoet te worden getreden. Daaraan ontleent de keten ook haar betekenis. Wat ik zelf van die ketting vind? Fraai van eenvoud zou ik zeggen. Het is één van de oudste ketens van Nederland. Wie de maker is weet ik echt niet. Hij is vervaardigd door een mij onbekende meester.'

Burgemeester A. Latenstein van Voorst-Woldringh Albrandswaard
 'Rietje van Rossen van Hellevoetsluis heeft natuurlijk gelijk: de ketting is gemaakt voor de mannelijke garderobe. Zelf heb ik er ook wel eens ruzie mee, maar ik ben toch aan de ambtsketen gehecht geraakt. Ik vind hem sierlijk en beslist niet te zwaar. Hij staat het leukst als ik een jasje met stevige kraag draag, maar ik pas mijn kleding natuurlijk niet altijd aan aan die ketting. Ik moet er eigenlijk nog iets op bedenken dat ie netjes blijft zitten als ik een blouse aan heb. Het zou heel goed helpen, als ik eens een tegengewicht aan de achterkant laat aanbrengen. Maar ach, ik neem die ruzie in de tussentijd voor lief. Ik draag het sieraad overigens niet zó vaak, alleen bij passende gelegenheden. Zoals in december, toen ik de firma De Boer het predikaat 'Koninklijk' mocht overhandigen. Bij zo'n feestelijke gebeurtenis hoort de ambtsketen. Wat mij betreft hoeft die keten dus echt niet te verdwijnen.'

D. Waaijer
 foto Jaap Rozema
 Albrandswaard
 Albrand

De ketting moet breed vallen, en een goeie lengte hebben met de de penning onderaan, net boven de navel, zeg maar. Ik kleed me er ook op. Ik heb in dienstplicht-terminen een eerste grijs, een tweede grijs en een derde grijs. En altijd de haren gekamd en de nagels geknipt. Inderdaad, sommige collega's beschouwen het optreden met de ambtsketting als een verplicht pammertje. Zeggen: schattig hoor, maar ik heb het wel gezien. Maar ik zie het even anders; voor mij heeft het nog wel iets exclusiefs. Omdat ik vrij lang ben, zo'n 1,93 meter, heb ik de ketting zelfs laten verlengen, er een paar schakels laten bijzetten. Al-met-al vind ik de huidige ketting een stuk mooier dan de vorige. Dat was net een hondenpenning, een aantal ringetjes in elkaar en zo. Meer niet. Hij ligt nog ergens in een vitrine en was aangeboden door Cornelis Verolme, een grote scheepsbouwer die hier altijd heeft gewoond. Dat was een echte potentiaat, ja. Maar dat waren de burgemeesters in die tijd ook, hoor. Verolme heeft hier nog heel veel gedaan voor de werkgelegenheid."

R. Scheeres
 foto Roel Dijkstra

Burgemeester R. Scheeres (Schiedam):

Ik mag wel zeggen dat ik heel weinig met de ambtsketting wordt gesignaleerd. Ik heb er vier en zo'n ding heeft natuurlijk een symbolische functie maar ik zal er geen traan om laten als hij wordt afgeschaft. Ministers hebben toch ook geen penning om hun nek, dus waarom burgemeesters wel? Mijn onhandigheid met de keten ligt vermoedelijk in het feit dat ik niet gewend ben om iets om m'n nek te dragen. Bij raadsvergaderingen is het wel voorgekomen dat die ketting ineens in m'n koffie hing. Dat gebeurt dan meestal als je opstaat. Ander nadeel is

vind ik, het transport. Bij mij zit die ketting in een grote koffer, een geval van 60 bij 30 centimeter, en dat maakt het allemaal extra lastig. De leukste van de vier ketens is die van Kethel en Spaland, waarvan ik ook burgemeester ben. Het is een bijzonder aardig ding met de bijbehorende wapens erop, een ketel en een spa. Ik ben er, als u dat interesseert, bij toeval aangekomen. Een tijdje geleden zag ik hem liggen in Maastricht, in het Bonnefantenmuseum. Mijn blik viel ineens erop, bleek 'ie door ons eigen Stedelijk Museum te zijn uitgeleend. Nu is hij terug en draag ik hem in Kethel, bij de aubade op Koninginnedag. Maar er zitten wel haken en ogen aan, hoor. Ik heb bij het museum moeten tekenen dat ik als een goed huisvader voor die penning zal zorgen. Een ketting draag ik eigenlijk nooit — die is uit de tijd dat Schiedam ook het burgermeesterschap